

Warszawa, dnia 2 grudnia 2020 roku

Egz. Nr 2

ZG NSZZ FSG - II/131/X/2020

Pan Mariusz KAMIŃSKI
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Szanowny Panie Ministrze!

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy Straży Granicznej po zapoznaniu się z zaproponowanymi zmianami przepisu 15a w projekcie ustawy z dnia 9 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz niektórych innych ustaw przedstawia następujące uwagi.

Zgodnie z § 4 ust. 1 zawartego Porozumieniem pomiędzy NSZZ FSG a Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 8 listopada 2018 roku, wolą stron było rozwiązanie problemu tzw. art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym w odniesieniu funkcjonariuszy przyjętych do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. a przed dniem 1 października 2003 r.

W ocenie NSZZ FSG zaproponowane zmiany pozwalające uwzględnić w wysłudze emerytalnej ww. funkcjonariuszom okresy tzw. pracy cywilnej (okresy składkowe i nieskładkowe) nie są zgodne z oczekiwaniami funkcjonariuszy i nie rozwiązują problemu funkcjonariuszy przyjętych do służby po dniu 1 stycznia 1999 roku.

Zdaniem NSZZ FSG negatywnie należy ocenić kryterium posiadania co najmniej 25 lat służby w dniu zwolnienia (art. 15aa ust. 3 oraz 4). Mogą być bowiem sytuacje, w których funkcjonariusze tego kryterium nie spełnią, bo na przykład zostaną zwolnieni ze służby z przyczyn od nich niezależnych, między innymi niezdolność do służby z powodu choroby bądź inwalidztwa. Funkcjonariusze Ci nie zostaną objęci zapisami projektowanych zmian.

Należy również zwrócić uwagę na mnożnik, jaki zaproponował ustawodawca w art. 15aa ust. 3. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu emerytura funkcjonariusza, którego swoim zakresem obejmuje projektowana zmiana, będzie wzrastała o 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok okresów składkowych poprzedzający służbę. W tym miejscu wskazać należy, że art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy zaopatrzeniowej, w stosunku do funkcjonariuszy pozostających w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., co do okresów składkowych poprzedzających służbę stosuje mnożnik 2,6%, ale nie więcej niż za 3 lata (art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o zaopatrzeniu) oraz po 1,3% za dalsze lata składkowe poprzedzające służbę. W konsekwencji powyższego zaproponowana w projekcie zmiana różnicuje sytuację funkcjonariuszy pozostających w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. od sytuacji przyjętych do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. a przed dniem 1 października 2003 r. Przepisy dotyczące funkcjonariuszy pozostających w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. są korzystniejsze. W tym miejscu wskazać również należy, że w stosunku do funkcjonariuszy przyjętych do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. a przed dniem 1 października 2003 r. pominięta została możliwość wzrostu podstawy wymiaru za okresy nieskładkowe poprzedzające służbę.

Projektowana zmiana przewiduje również zasady zwiększenia emerytury należnej funkcjonariuszowi z tytułu posiadania okresów ubezpieczenia społecznego przypadających po zwolnieniu ze służby (art. 15aa ust. 4). Wskazać należy, że zwiększenie emerytury z tytułu okresów przypadających po zwolnieniu ze służby zostało ograniczone do okresów opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub okresów nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia, które przypadają po zwolnieniu ze służby. Użyty zwrot „okresy opłacania składek” należy rozumieć szeroko jako okresy podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego (np. umowa o pracę, członkostwo w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, umowa zlecenie, w przypadku jednoczesnego niepozostawania w stosunku pracy z innym podmiotem). Tak szerokie uregulowanie okresów przypadających po zwolnieniu ze służby należy ocenić pozytywnie. Mnożnik zastosowany w projekcie zmian co do okresów przypadających po zwolnieniu ze służby jest tożsamy z tym występującym na gruncie przepisów regulujących ustalanie wysokości emerytury dla funkcjonariuszy pełniących służbę przed dniem 2 stycznia 1999 r. (art. 14 ust. 4 Ustawy o zaopatrzeniu). Nie można jednak zapomnieć, jak już wyżej wspomniano, iż możliwość doliczenia ww. okresów została przewidziana jedynie dla emerytów posiadających 25 lat służby (wraz z okresami równorzędnymi) w dniu zwolnienia, co niewątpliwie ogranicza możliwość zastosowania tego przepisu, co należy ocenić negatywnie.

Ponadto w projekcie nie zmieniono przesłanek podwyższenia emerytury, pozostały takie jak dotychczas (tj. art. 15 ust. 2 i 3 Ustawy o zaopatrzeniu).

Obostrzenie, o którym mowa w art. 15aa ust. 5 ograniczające możliwość doliczenia okresów przypadających po zwolnieniu ze służby do sytuacji, w której emerytura wynosi mniej niż 75 % podstawy jej wymiaru występuje również w przepisach ustalających zasady obliczania wysokości emerytury co do funkcjonariuszy pozostających w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r (art. 14 ust.2 pkt 1 Ustawy o zaopatrzeniu).

Proponowany przez projektodawcę zapis dot. ponownego ustalenia wysokości emerytury, o którym mowa w art. 15aa ust. 7 jest tożsamy z zapisem odnoszącym się do funkcjonariuszy pełniących służbę przed dniem 2 stycznia 1999 r. (art. 14 ust. 5 Ustawy o zaopatrzeniu).

Odnosząc się do treści projektowanego art. 15aa ust. 8 i zamieszczonego w nim zapisu dotyczącego przekazania środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa choć rozwiązanie to może wydawać się krzywdzące wskazać należy, że ma ono systemowe i celowościowe uzasadnienie. System emerytalny dla funkcjonariuszy służb mundurowych ma charakter zaopatrzeniowy, świadczenia, które są z niego wypłacane, finansowane są bezpośrednio z budżetu państwa, podczas gdy świadczenia z powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego finansuje Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, w którym gromadzone są składki odprowadzane w części od dochodów osób podlegających ubezpieczeniom społecznym (ubezpieczonych), a w części ze środków własnych płatników tych składek. W odróżnieniu od systemu powszechnego, w systemie zaopatrzeniowym wysokość świadczenia wypłacanego w przypadku ziszczenia się ryzyka ubezpieczeniowego regulowana jest ustawowo i pozostaje niezależna od wysokości "kapitału emerytalnego" zapisanego na koncie ubezpieczonego w systemie powszechnym i zgromadzonego w toku kariery zawodowej. Ta różnica uzasadnia projektowane rozwiązanie. Unormowanie wynikające z projektowanej zmiany jest "ceną", jaka osoba objęta zaopatrzeniowym systemem ubezpieczenia społecznego "płaci" za możliwość skorzystania z systemu ubezpieczeniowego przewidującego modelowo korzystniejsze warunki ustalania wysokości świadczenia emerytalnego w porównaniu do systemu powszechnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., sygn. akt III UK 377/18, LEX nr 2775952).

Warto zwrócić również uwagę na art. 4 projektu ustawy, który określa przepisy przejściowe. Z ich treści wynika, że ponowne ustalenie wysokości emerytury, na podstawie projektowanego przepisu 15aa będzie możliwe na wniosek emeryta zwolnionego ze służby, w sytuacji, gdy będzie miał on ustalone prawo do emerytury na podstawie art. 15a ustawy

o zaopatrzeniu, będzie spełniał warunek określony w art. 15 aa ust. 3 (25 lat służby i okresów równoległych) i który nie będzie miał ustalonego prawa do emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W art. 4 projektu ustawy została zastosowana koniunkcja (spójniki „i”) co oznacza, że brak ziszczenia się którejkolwiek z przesłanek uniemożliwi ponowne ustalenie wysokości emerytury. W konsekwencji powyższego funkcjonariusze, którzy mają ustalone prawo do emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie będą mogli liczyć na ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art. 15aa, nawet jeżeli emerytura ta byłaby dla nich korzystniejsza. Wydaje się również, że niezasadne jest wprowadzenie zapisu ust. 2 w art. 4 projektu ustawy, który wskazuje, że do postępowań dotyczących ustalenia prawa do emerytury policyjnej na podstawie art. 15a ustawy o zaopatrzeniu, wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie projektu ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe, a więc przepisy z pominięciem art. 15aa przewidzianego w projekcie.

Jednocześnie NSZZ FSG zwraca uwagę na potrzebę stosowania art. 19 ust. 2 z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych (t.j. Dz.U. z 2019 poz. 263) przy kierowaniu projektów prawnych, a w szczególności projektu ustawy do konsultacji.

Z uwagi na pilną potrzebę wprowadzenia zgodnych z oczekiwaniami funkcjonariuszy zmianami przepisu 15a ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...), NSZZ FSG ponownie wyraża gotowość i chęć współuczestnictwa w pracach legislacyjnych nad zmianami w prawie we wskazanym w niniejszym piśmie zakresie.

Jesteśmy otwarci także na inne propozycje zmian w przepisach prawa, które w sposób skuteczny i prawidłowy umożliwią funkcjonariuszom Straży Granicznej przyjętym po 1 stycznia 1999 roku uwzględnić w wysłudze emerytalnej okresy tzw. pracy cywilnej (okresy składkowe i nieskładkowe).

Z powrotem

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu Głównego
Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego
Funkcjonariuszy Straży Granicznej

M. Kolas
Marcin KOLASA

Wykonano w 2 egzemplarzach

Egz. Nr 1 - MSWiA

Egz. Nr 2 – a/a

02.12.2020